HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הא רבנן. דלא יהבי טעמא לקרא ואמרי דסורא כמו בחדא מילתא סורא נמי במילתא אחריתא בר מהיכא דגלי ביה קרא ובצבתי ערי חומה גמרינן גחולה גחולה מחדא מחוזה והא דקא אמינא דבית בעיר חומה לוה וגוחל כו' לר"ש קאמינא דייקינ טעמא לקרא: **מתני'** הא רבנן הא [ג]ר"ש [ד]תני חדא לוה וגואל וגואל לחצאין ותניא אידך [א]אין לוה וגואל וגואל לחצאין ל"ק הא רבנן הא ר"ש (סי' חרש חבש זמן) א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי איבא למיפרך מה למוכר בית בבתי ערי חומה שכן הורע כחו ליגאל לעולם תאמר במקדיש שיפה כחו ליגאל לעולם א"ל רב אחא סבא לרב אשי משום דאיבא למימר ניהדר דינא תיתי במה הצד מוכר שדה אחוזה יוכיח שיפה כחו ליגאל לעולם ואין לוה וגואל וגואל לחצאין מה למוכר שדה אחוזה שכן הורע כחו ליגאל [ג]מיד מוכר בית בבתי ערי חומה יוכיח [ד]וחזר הדין לא ראי זה כראי [ה]זה הצד השוה שבהן שנגאלין ואין לוה וגואל וגואל לחצאין אף אני אביא מקדיש שנגאל ואין לוה וגואל וגואל לחצאין א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא איבא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן הורע כחם ליגאל בשנה שניה תאמר במקדיש שיפה כחו ליגאל בשנה שניה א"ל רבינא משום דאיבא למימר עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים יוכיח שיפה כחו ליגאל בשנה שניה ואין לוה וגואל וגואל לחצאין בעא מיניה רב הונא בר חיננא מרב ששת המוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לקרובים או אין נגאל לקרובים גאולתו גאולתו משדה אחוזה גמר מה שדה אחוזה אינה נגאלת לחצאין [ב]ונגאלת לקרובים אף האי נמי אין נגאל לחצאין ונגאל לקרובים או דילמא כי כתיבא [ג]גאולה בחצאין הוא דכתיב בקרובים לא כתיב א"ל [ג]אינו נגאל איתיביה [1]בכל גאולה תתנו [ו]לרבות בתים ועבד עברי מאי לאו בתי ערי חומה לא בתי חצרים בתי חצרים בהדיא כתיב בהו [2]על שדה הארץ יחשב ההוא לקובעו חובה ואליבא דרבי אליעזר דתניא [3]וגאל את ממכר אחיו [ז]רשות אתה אומר רשות או אינו אלא חובה ת"ל [4]ואיש כי לא יהיה לו גואל [ח]וכי יש אדם בישראל שאין לו גואלים אלא זה שיש לו ואינו רוצה ליקח שהרשות בידו דברי רבי יהושע ר"א אומר וגאל את ממכר אחיו חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל בכל גאולה תתנו הכתוב קבעו חובה אמרי ליה רבנן לרב אשי ואמרי לה רבינא לרב אשי בשלמא למ"ד לרבות בתי ערי חומה היינו דכתיב בכל אלא למ"ד לרבות בתי חצרים מאי בכל קשיא איתיביה אביי [ט]מה ת"ל יגאלנו יגאלנו ג' פעמים לרבות כל הגאולות שנגאלות בסדר הזה מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי לא בתי חצרים ושדה אחוזה בתי חצרים ושדה אחוזה בהדיא [י]כתיב על שדה הארץ יחשב כדאמר רב נחמן בר יצחק [כ]לקרוב קרוב קודם ה"נ לקרוב קרוב קודם היכא איתמר דר"נ בר יצחק אהא דאיבעיא להו עבד עברי הנמכר לישראל נגאל לקרובים או אינו נגאל לקרובים אליבא דרבי לא תבעי לך דאמר [ל]מי שאינו נגאל באלה נגאל בשש אלמא לא מיפרק כי תיבעי לך אליבא דרבנן מאי לפינן שכיר שכיר יגאלנו ולא דרשי יגאלנו או דילמא יגאלנו לזה ולא לאחר [מ]ת"ש בכל גאולה תתנו לרבות בתים ועבד עברי מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי הנמכר לישראל [ה]לא עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים בהדיא כתיב ביה [5]או דודו או בן דודו יגאלנו ההוא

מתני' [ו]המוכר בית בעיר חומה לוה וגואל וגואל כו': **לוה למיפרך.** הכא מתניתין לאנרכה קרא למקדיש שלוה ויגאל משום הכא אתיא ליה מדינא של מוכר בית בעיר חומה שמין לוה וגואל: **מה למוכר בית בעיר חומה שכן הורע כחו לגאול לעולם.** מקנה לאחוזה ולילך: **תאמר במקדיש שיפה כחו לגאול לעולם.** לעולמו של יובל הא לא מכרה הגזבר לאין מתמלכת לכהנים עד היובל: **מוכר שדה אחוזה יוכיח כו' לעולם.** עד היובל וביובל מוחר בלא פדיון: **אף אני אכיא מקדיש.** לפיכך הוכרך הא גאל יגאל לומר שלוה וגואל: **נמצה שניה.** דמוכר שדה אחוזה אין המוכר יכול לגאול על אחוזת חבירו שלישית ומוכר בית בעיר חומה אינו גואל בלא גאלוה נמצה שמין זה וזה גואלין בשניה: **עבד עברי וכו'.** כדאמר לעיל (דף כ:) וגאל כולו ולא לחציו ואין לוה וגואל להא לא קשיא כתיב (ויקרא כה): **לגאל בקרוביו.** על כרחו של לוקח כדאמרינן בשדה אחוזה (שם) ובא גאולו הקרוב וגו': **אף האי נמי אין נגאל לחצאין.** לרבנן קבעי ליה דאמרי לעיל אין נגאל לחצאין ואין לוה וגואל נמי דלכתי לוה וגואל לחצאין ולא לחציו: **או דילמא כי כתיב.** גאולתו בשדה אחוזתו למעט חצאין הוא דכתיב שנאמר (שם) ומכר מאחוזת כולו ולא כדי גאולתו כדי גאולתו כדי ג"ש למגמר (ו) אחדא מילתא הוא דכתיב ולא למיגמר גאולת קרובים דלאו לגבי גאולתו כתיב: **נכל גאולה תפנו.** ובכל מרך מאחוזתכם גאולה תתנו למרך קרא יתירא הוא ולא פירש למאי אתא: **לרבות בתים ועבד עברי.** שיהו נגאלין לקרובים: **בתי החצרים.** עיירות שאין מוקפות חומה מימות יהושע: **על שדה הארץ יחשב.** הרי הן כשדה אחוזה: **לקובעו חובה.** על הקרובים: **וכי יש לך אדם בישראל.** מנוטלי חלק בארץ שאין לו גואלין מזרע יעקב בעוד אחד מכל ישראל קיים הוא קרוב לו: **אלא זה יש לו.** גואלין אבל אין הגואל רוצה ליקח ולימדך הכתוב שהרשות בידו הקרוב: **חובה.** והאי כי לא יהיה לו גואל דריש בשאי אפשר ביה קרוב ואין הגאולה מוטלת אלא על הקרוב מן הכל: **מאי נכל.** נכתוב גאולה אחת לארץ: **מה ת"ל.** בעבד עברי הנמכר לעובד כוכבים: **לרבות כל הגאולות.** העומדות ליגאל שיהא נגאל כסדר הזה. קס"ד שיהו נגאלין לקרובים בא ללמדנו: **ועבד עברי.** הנמכר לישראל הלא כתיב ביה גאולה קרובים: **לקרוב קודם.** לגבי שדה אחוזה כתי' ובא גאולו הקרוב אלא ודאי קרוב קודם כי הכא לפרים דודו בריבא ואם אין לו דוד בן דודו ומי לאו משאר בשרו: **מי שאינו נגאל באלה נגאל בשש.** אלמא ס"ל דאין נגאל בקרובים: **יגאלנו.** כתיב בנמכר לעובד כוכבים גבי קרובים ומשמע מיעוטא: **ההוא**

הא א מתי' פ"ג מהל' שמיטה ויובל ה:
ריב ב מתי' שם פי"ל הלכה יח:
ריג ג מתי' שם פרק יב הלכה ג:
ריד ד מתי' שם פרק יל הלכה יח:
רטו ה מתי' פרק ג מהל' עבדים הל' ז:

מוסף רש"י

בתי חצרים. כתרגומו פלפיל עיירות פתוחות מאין חומה (ויקרא כה לא). **וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים.** אם אין לו בן או בת או אח או בן אח יש לו קרוב עד שיעקר אפילו הקרוב קרוב יוכל (ב"ק קט:). **קשיא.** לשון הפסוק קשה לתרץ אבל לא מימותב (סנהדרין קיב:). **מי שאינו נגאל באלה.** נמכר לישראל לא כתיב ביה גאולה קרובים, דלא נפקא לן מוהפדה תפדה גאולת עצמה (לעיל סח:).

מוסף תוספות

א. דהייתי דן אותו ק"ו דבריית והייתי אומר נמי בבתי ערי חומה שאינו לוה וגואל וגואל לחצאין דהוה ילפינן גאולתו משדה אחוזה. תוס' הל"מ. ב. בב"מ, קרקע מקרקע ניחא ליה למילף. תוס' הל"מ ועי' מהרש"ם.